

de MYTHE

Waltzing Mathilde

"The two most
important days
in your life are
the day you are born
and the day you find
out why."

PRODUCTIEHUIS WALTZING MATHILDE

PROJECT 25 / 26

DE MYTHE

(REX / LEX / SEX / X)

DE TITEL

μῦθος, *mýthos* is een oud-Grieks woord.

Een taal die al meer dan 30 eeuwen wordt gesproken,
de oudste geschreven bronnen in Europa.

Het woord 'mythe' betekent 'woord'.

Het woord toen het gesproken werd en nog niet opgeschreven.
Spoken word.

Daarom is een mythe zowel een verhaal, een wijsheid, een legende, een fabel, een
misvatting, een verzinsel, een leugen en een illusie.

'Mythos' is de tegenganger van 'logos' (betrouwbaar en waarheidsgetrouw verslag).

'Mythos' is het gesproken woord. 'Logos' is het neergeschreven woord.

'Mythos' is fictie.

'Logos' is non-fictie.

Mythologie.

DE ONDERTITEL

REX / LEX / SEX / X

Vier titels voor vier bedrijven

REX. De koning, de heerser, de tiran.

LEX. De wet, de regel, gebod en verbod.

SEX. De hartstocht, de wellust, de passie.

X. Het verbodene. Het verleden. Het einde.

HET CITAAT

"The two most important days in your life
are the day you were born
and the day you find out why."

Dit citaat is volgens sommigen van Mark Twain. Anderen beweren van niet.

HET VERHAAL

Het lot bepaalt. Het woord verdwaalt.

Er rust een vloek op de stad, op het land. Al heel lang.

Dat als en indien er een kind komt, dit een zoon zal zijn die zijn eigen vader zal vermoorden en zijn eigen moeder in bed zal nemen.

Er wordt een zoon geboren. Zijn voeten worden doorboord.

Het kind wordt weggebracht. Het moet worden omgebracht.

Van terugkeren is geen sprake.

'Hij met de gezwollen voeten', Oidipous, het verhaal is geboren.

Van terugkeren is geen sprake.

De ban vloekt. Het woord zoekt.

Het drama is geboren.

Ze blijven ontkennen wat ze al veel te lang wisten.

Zij verhangt zich.

Hij steekt zichzelf de ogen uit. En vlucht. Ver weg van huis.

Van terugkeren is geen sprake.

De waarheid is geboren.

Alleen het woord houdt stand.

De mythe.

DE FILM

Het verhaal, de mythe die we vertellen speelt zich af in twee werelden:
het heden en het verleden.

De puzzel wordt gelegd.

Het verleden is zoals een film.

Zwart/wit. Onsamenvhangend. Puzzelstukken.

Een stomme film. Fragmenten uit een verhaal dat geen recht van spreken heeft.

Enkel beelden. De verhalen die speelden.

Zijn ze te vertrouwen? Wie en wat zijn zij? Verzinsels?

Valse verklaringen? Leugens? Met voorbedachte rade?

En waar is het doorslaggevend bewijs?

Is dit een waarheid onthullen? Of verhullen?

De beelden zijn vervreemdend. Het is geen documentaire. Ze zijn droombeelden. Of nachtmerries. Onsamenvhangende fragmenten.

Enerzijds worden ze gebruikt als onbetrouwbaar bewijsmateriaal, anderzijds vormen zij ook het decor van deze voorstelling.

DE MUZIEK

DE MYTHE (REX/LEX/SEX/X) is een muziektheaterproductie.

Live-music begeleidt zowel de film als de actie op het toneel.

Zij is deel van de actie.

De muziek is de 'score' van het levensverhaal van deze Oidipous.

Zij verklanken al zijn tot in de eeuwigheid gedoemde omzwervingen.

Zo versmelten zij het heden en verleden van deze eenling tot het levenslied van een mens op zoek naar zijn eigen zin.

Serge Feys en Elisabeth Deloore componeren. Interpreteren. Improviseren.

The battle of the sexes.

Elisabeth is de vrouw. De hofdame van de koningin.

Serge Feys is de man. De soldaat.

Twee pianisten. Met hun muziek gaan ze in gesprek, in gevecht met elkaar.

Samen met Bert Huysentruyt (drums) gaan ze op zoek naar de sound en de beat. Naar kosmos en chaos. Naar die plek waar beide werelden samen komen.

Muzikanten zoals Elisabeth De Loore, Bert Huysentruyt en Serge Feys hebben theaterervaring, waardoor het geheel van muziek en spel in elkaar kan en zal overvloeien. De scheidslijn speler/muzikant verdwijnt.

Uitgebreid met de twee acteurs zelf op scene vormen zij zelfs een band van vijf.

Drie mannen en twee vrouwen.

Zij zijn als het ware het koor, zoals destijds in de Griekse tragedie.

Zij zijn de koorzangen.

Zij zijn de filmmuziek.

Zij pulsen en duwen het verhaal richting het onvermijdelijke einde.

De muziek dendert door, net zoals de film.

Net zoals de voorstelling.

Als uitgangspunt vertrekt de muziek vanuit de gospel.

'good spell', 'God spell', de blijde boodschap, Gods voorspelling.

Deze muziek, gekenmerkt door dominante vocalen en harmonie, staat symbool voor een volk dat gebukt gaat onder slavernij (=de pest) maar heilig gelooft in een goede afloop, dankzij het geloof (=de goden).

Zoals de gospel de basis heeft gelegd voor de blues , de soul en dus ook de meest experimentele jazz, zo zal de muziek van deze voorstelling ook alle grenzen aftasten.

Het instrumentarium staat kriskras door elkaar. Keyboards, computers, een gitaar, een trommel, een trompet en micro's. Dit alles ademt de sfeer van een muzieklaboratorium, en heeft geen uitstaans met de klassieke opstelling van een optreden.

Soon-a Will Be Done 492

Unto Thee lift I up mine eyes — Psalm 123:1 KJV

Refrain

Soon-a will be done a-with the trou-bles of the world, Trou-bles of the world, The trou-bles of the world, Soon-a will be done a-with the

Fine

trou- bles of the world, Goin' home to live with God.

1. No more weep-ing and a-wail-ing, No more weep-ing and a-wail-ing,
 2. I want t'meet my moth-er, I want t'meet my moth-er,
 3. I want t'meet my Je-sus, I want t'meet my Je-sus,

D.C. al Fine

No more weep-ing and a-wail-ing, I'm goin' to live with God.
 I want t'meet my moth-er, I'm goin' to live with God.
 I want t'meet my Je-sus, I'm goin' to live with God.

WORDS: African-American spiritual
 MUSIC: African-American spiritual

HET STUK

Twee acteurs, de koning en de koningin.

Zij beleven hun laatste uren.

Zij vertoeven in een kelder, een bunker, een kerker. (cfr. Adolf Hitler en Eva Braun)

Samen met hun laatste getrouwen (de muzikanten).

Een laatste maal overlopen en beleven ze het verhaal van hun eigen ondergang.

Met stapels dossiers, getuigenissen en bewijsmateriaal. Op papier, op videotape, op band, op film ...

Hoe is dit kunnen gebeuren?

Twee acteurs. Een vrouw en een man.

De liefde, het wantrouwen, de haat, de achterdocht, de macht, de erotiek...

Elke waarheid is hun versie van de werkelijkheid. Het is 'the battle of the sexes'.

Ze moeten zich haasten en spoeden om het grotere verhaal te vertellen.

Ze dralen, falen, kiezen en verliezen zich in details en onenigheden.

Zij zijn bij wijze niet bij machte om het verhaal te vatten. Of uit te leggen.

Het woord blijkt daar ontoereikend voor. Ze fabuleren. Ze doen hun uiterste best.

Zij spelen de film na. Ze spelen de personages na. In de hoop hun gedachten te ordenen.

Helaas. Willens en wetens. Zij raken verstrikt in hun eigen leugens en verzinsels. Net zoals hun eigen personages. Ze fabuleren.

"Based on a true story".

Zij zijn de slachtoffers, het voetvolk van een verhaal dat maar geen geschiedenis wil worden. Wie ze zijn, wat ze deden en doen is van geen belang.

Wat ze zeggen, des te meer.

De mythe is een woord, geen daad.

Fania Sorel en Dries Vanhegen spelen dit koningskoppel.

Beiden met jarenlange theaterervaring op de teller, in binnen- en buitenland, geregisseerd door de grote namen van deze (en vorige) generatie.

DE TEKST

Het verhaal is een Griekse klassieker. Van Sophocles.
Het verhaal is een Latijnse klassieker. Van Seneca.
Er zijn de ontelbare bewerkingen en vertalingen.
Vondel. Jean Anouilh. Andre Gide. Harry Mulisch. Hugo Claus.
Een parodie van Voltaire.
Opera's van Leoncavallo, Carl Orff en Stravinsky.
De film van Pier Paolo Pasolini.
Het complex van Freud.

Telkens opnieuw wist de tijd betekenis te geven aan de tekst. En andersom.
Sophocles is filosofisch, een zoektocht naar de zin van het leven. De mens die een hoofdrol opeist in het rijk der goden.
Seneca is politiek, een aanklacht tegen tirannen zoals Nero. Hij herschrijft dit drama tegen een politieke achtergrond van de moord op Claudius, stiefvader van Nero, en de vermeende incestueuze verhouding met zijn moeder, en tenslotte de moord op zijn moeder Agrippina.
Jean Anouilh toont ons een moderne held, een man zonder vrees die 'neen' durft te zeggen tegen de wil van de wereld om hem heen.
Claus' zijn Oidipous is een bloedhond, een beest dat, eenmaal het mensenvlees heeft gegeten, moet worden afgemaakt.

Dries Vanhegen leest zoveel mogelijk versies.
Vanhegen destilleert , herschrijft en destilleert zijn eigen versie. Een nieuw stuk.
Centraal staat de vraag in wiens leugen wij leven.
Wie spreekt waarheid? Is zwijgen goud? Wie kent geen eigenbelang?
En wat is de waarde van waarheid? Is die zo bevrijdend en louterend?
Zijn tekst wordt een libretto.
Vanhegen heeft een eigen stijl. De woorden, zinsbouw en metriek staan in direct contact met de muziek.
Een nieuwe toneeltekst.
Een nieuw script.
Een nieuwe muziektheaterproductie.

Het verhaal is een who-donnit.
Een spannend verhaal, met raadsels, vol cliff-hangers, moord, valse verklaringen, onverwachte wendingen en zelfs een ontknoping. Een filmscript.
Het verhaal is een mythe. Een eeuwenoud verhaal.
Herhaal- en hertaalbaar. Zoals alle eeuwen.
Een fragment uit de eindmonoloog (work in progress):

OID

Laat mij nog een laatste keer koning zijn
Dit is mijn manifest, het testament
Van dat koningskind.
Mijn laatste wet, mijn laatste wens
Van hij die ooit een goed, groot man is geweest
Het enige genie dat deze stad ooi bezat.
Vier. Twee. Drie.
Een mythe
In woorden gezet.
Gekerfd in mijn vlees
Met andermans geronnen bloed
De woorden van een wees
Wees welkom, wees gegroet
En Verweesd
Verlaat ik deze stad, dit land, deze plek, dit leven, deze leugen.
Zeg aan de kinderen dat wij niet deugen.

Dood mij niet. Dat ben ik al.
Zet mij over de grens.
In ballingschap. Geen vluchteling.
Weer zal ik wonen in een land dat niet het mijne is.
Mijn avondland. Goedenavond. Het gaat u goed.
Ik zal niet vluchten.
Van terugkeren is geen sprake.
Ik geef u mijn woord.

Dood mij niet. Dat ben ik al.
Gedood door een vader.
Verminkt met kapotte poten.
Hij die mij godnondekloten had moeten leren lopen.
Gedood door een moeder.
Moet het kind de moeder zoeken dan?
Moet ik mij schamen?

Dood mij niet. Dat ben ik al.
Ik ben een mens. Ik ben een wrak.
Aangespoeld na de storm
In troebel water. Koud en brak.
Enkel de goden ontsnappen aan de dood.
Zij zijn een grap.

HET DECOR/HET LICHT

Een onbestemde ruimte.

Een kelder? Een kerker? Een bunker?

Alles is koud en hard. Desolaat.

Onbestemd licht.

Bouwlampen. Koud licht.

Dossiers. Stapels dossiers.

Waar komen ze vandaan?

Bewijsmateriaal? Andermans verhalen? Scripts? Toneelstukken?

Revoxen, bandopnemers, filmprojectoren, filmrollen.

Stapels vol VHS en DVD's.

Waar komen ze vandaan?

Dit doolhof heeft niet eens een uitweg.

DE KOSTUUMS

Alles is gevaar.

Dit land, zijn koning en het volk zijn in een staat van paraatheid.

De wapens zijn messen en zwaarden, geen geweren.

Gevechtstenue, onbenoemd, eerder in samoerai-stijl. Broekrokken.

Kogelvrije vesten en para-boots.

Knie- en elleboogbeschermers.

En zwachtels... Heel veel zwachtels.

Bewijs van opgelopen schade.

Zwachtels om de voeten, om het hoofd.

Lijken worden omzwachteld.

De kledij refereert niet naar een concrete tijd of plaats.

Ook hier regeert de mythe.

ARTISTIEKE TOELICHTING

Onze wereld daverd op zijn vestingen. De 'pest' die hangt over Thebe, situeert zich nu in Gaza, in Oekraïne. De heerser Oidipous die zijn land zal redden van deze plaag, heet vandaag Netanyahu, Trump, Zelenski en Poetin.

Dit verhaal gaat over overmoed. Over individuen die zich opwerpen als de redder van hun volk en natie terwijl ze zelf de kiem van het kwaad zijn.

Dit verhaal gaat over desinformatie, over vervalsing in geschrifte, over fake-news.

Dit verhaal gaat over ons, over wat we onszelf (laten) aandoen,

Over een maatschappij, zo verlekend door zijn gekoketteer met de waarheid, dat ze die waarheid desnoods gewild en bewust geweld aandoet, ter meerdere eer en glorie van zichzelf.

Deze voorstelling is een reconstructie van hoe een geschiedenis faliekant uitdraait.

Omdat het verleden telkens weer het heden inhaalt.

Wereldleiders die zich terugtrekken in onderaardse gangen, tunnels en bunkers om van daaruit te dicteren hoe de wereld er uit moet zien.

Een volk dat ten onder gaat en zo zijn eigen pest voedt.

Medeplichtig door het grote zwijgen.

Schuldig?

Wie is blind?

(alle foto's zijn uit oorlogsgebied, vroeger en nu)

